



Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

595. An, & qualiter regressus ob non solutam pensionem admittat appellationem, aut moræ purgationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

rentia criminis, ob quod privatur beneficio, accedat; ita etiam in presenti ob non solutam pensionem titularis non amittit beneficium, priusquam lata contra non solventem sententia pensionarius declaret, se velle uti jure suo, quod habet regrediendi ad beneficium suum in casu non solute pensionis, & permanentia per sex menses in excommunicatione, propterea contra eum lata & publicata; uti similem penam non incurrit Emphyteuta ob non solutam pensionem, priusquam declaratum, Emphyteutam incidisse in commissum, & Emphyteutica bona effecta caduca, & Dominum velle uti jure suo, Castrop. *cit.* §. 7. n. 5. ex Azor. p. 2. l. 8. c. 9. q. 4. Paris. l. 6. q. 3. n. 22. juncto n. 23. & 24. ubi est expressè ait regressus intrat, quatenus pensionarius declaret se uti velle regressu, & sic, ut Mohe-da, regressus pedit à futuro eventu, scilicet si illum habens voluerit eo uti uti, in simili pena caducitatis non habet locum, nisi domino volente; nam quamvis jura velint, quòd, si non solvat Emphyteuta, cadat ipso jure; hoc tamen intelligendum ex magis communi & recepta, si Dominus directus declaret, velle esse locum caducitati. Hinc etiam inferunt hi AA. quòd, si titularis non soluta intra præfixum terminum pensionem mortuus fuerit, eoque vivente pensionarius hunc animum utendi jure suo non declarat, neque dictam sententiam declaratoriam excommunicationis contra eum ferri fecerit, beneficium illo vacante per mortem titularis, multò que minus eo demò plenè per successorum de eo provisum ad illud regredi non possit. Quia, dum titularis ille defunctus nunquam fuerit declaratus excommunicatus, adeoque nec requisito tempore in excommunicatione perseveraverit, creditur pensionarius in tantum cessasse jure suo, aut illud distulisse, non poterit beneficium illud rursus occupare, aut etiam successor in illo eo privari. Quemadmodum in simili casu hæredes defuncti Domini contra Emphyteutam actionem non habent; quia videtur tunc Dominus eam remississe. Idem tradit Ventrigl. *loc. cit.* n. 79. in fine hisce expressis: regressus hic quoque locum habet etiam contra successorem in beneficio pensione gravato: quod totum intelligendum est, volente & declarante pensionario, alias quocunque termino elapso locum non habet regressus. Ratio verò responsionis hujus est, quòd regressus ille non nisi ad facultandam pensionis solutionem, & in favorem pensionarii inducitur. Paris. l. 6. q. 3. n. 2. & 3. citans Gamb. de pot. leg. l. 6. n. 481. & 495. juncto n. 459. & c.

2. Respondeo secundo: videtur etiam post latam sententiam declaratoriam incursum excommunicationis, factamque à pensionario declarationem mentis suæ utendi jure suo regrediendi, ad hoc, ut regressui actu sit locus, requiri sententiam declaratoriam lata à Judice competente, quæ declaret regressui locum esse; si quidem post latam publicatamque sententiam excommunicationis expectandi sunt menses perseverantia in illa excommunicatione, antequam locus sit regressui; unde dicta sententia excommunicationis ad hoc non sufficit, neque etiam lapsus dictorum sex mensium sine nova sententia declaratoria dicti regressus, Paris. l. 6. q. 3. n. 12. citans Gamb. ubi ante n. 472. Lott. l. 1. q. 40. n. 281. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 76. expressè inquit: licet cautum sit inter partes, quòd ob non solutionem pensionis liberum sit pensionario redire etiam propria auctoritate ad beneficium resignatum, tamen requiritur judicis competentis de-

claratoria. Item Barb. *juris Eccles.* l. 3. c. 11. n. 92. ubi quòd, quando canonizatus est regressus per sententiam, quæ fecit transire in rem judicatam, privatus est debitor pensionis beneficio, & illud ne quidem ex voluntate regressarii habere amplius potest sine nova collatione seu titulo. Contrarium tamen dicendum esset, si Judex nullo modo pronunciaffer super regressu; licet enim, ut declarat Gamb. sola declaratio pensionarii videatur inducere vacationem, tamen magna æquitas dicitur contrarium. Contrarium tenente Paris. l. 6. q. 3. n. 25. ubi expressè: in simili facta hujusmodi declaratione Domini directi cadit ipso jure absque alia sententia declaratoria, ut Ruin. *conf.* 153. n. 6. l. 1. Decius *conf.* 146. l. 1. Alex. *conf.* 6. post n. 22. l. 3. Clarus, & c. quamvis idem Paris. *loc. cit.* n. 12. dicat: cum locus est regressui, requiritur sententiam declaratoriam, ut possit à regressario apprehendi possessio; cum clausula irritans in regressu ob non factam solutionem non inficiat possessionem, nisi post sententiam. Quia imò Paris. *loc. cit.* n. 36. expressè dicat: non est omittendum, quòd in regressu hoc reservato ob non solutionem, ut ineret effectu aliter, requiritur Judicis canonizatio, ut Sarnens. & alii communiter. Item contrarium tenente Tond. *qq. benef.* p. 2. c. 1. §. 4. n. 35. juncto n. 36. his verbis: sanè solus cursus temporis non esset sufficiens ad regressum concedendum ob non solutam pensionem, nisi præcederet sententia declaratoria. Quod tamen non habet locum, quando Papa in Bulla concedit liberum regressum ob non solutionem pensionis, & licentiam apprehendendi possessionem propria auctoritate, quæ verba includunt declarationem & liquidationem, ad quam postea devenitur, postquam est capta possessio propria auctoritate juxta concessam in Bullis facultatem, uti id fuisse probari dicit à Gratian. *discep. for.* c. 921. n. 10. & seq.

3. Validam pro responsione nostra rationem hauc dat Lott. *loc. cit.* n. 279. juncto n. 280. 282. 283. Quòd, antequam ex hac causa procedatur ad privationem beneficii, requiratur magna debitoris protervia & dolosa contumacia, ut Sarnens. *ad reg. de surrogand.* factum autem illud protervia seu pertinacis contumacia egeat declaratione (ut regulare est in quocunque facto, ex quo poena incurritur, ut Felin. *in c. Rodolphus. de rescrip.* nu. 37.) & licet factum hujusmodi protervia videatur liquidum ex perpessione censurarum per tempus constitutum in ipsis literis Apostolicis, ut Paris. *cit.* q. 3. n. 15. & Gig. q. 99. n. 1. 29. & 22. cum tamen dari possit instantia legitime excusationis ex aliquo capite, adhuc non bene concludatur ad hanc liquidationem: atque ita jam necessarium esse, ut præcedat sententia declaratoria & canonizatoria regressus. Huic itaque sententia in hærens subjungit Ventrigl. nu. 76. intimandas proinde etiam titulari literas pensionis continentes hunc regressum in ordine ad hunc effectum, pari modo, quo dictum *quest. præced.* intimandas easdem in ordine ad intentandam, & incurrendam excommunicationem; credo tamen novâ literarum harum intimatione opis non esse, dum ex continentes penam excommunicationis, & regressus jam ante sententiam declaratoriam excommunicationis incuria intimata fuerunt.

Questio 595. An, & qualiter regressus ob non solutam pensionem admittat appellationem, aut moræ purgationem?

Bb 4

1. Respon-

Respondeo primò : Dum agitur ad regressum ob non solutam pensionem simpliciter, sententia declaratoria, quòd intret regressus, est appellabilis. Lott. l. 1. q. 40. n. 277. juncto n. 281. quia regressus hic est odiosus, & fundatur ex toto super proterviâ & dolosâ contumaciâ titularis nolentis solvere pensionem, adeoque sicut requirit declaratoriam hujus contumaciâ, ita & à dicta sententia appellari potest; cum sententia, sub quacunque forma feratur, quia habet connexum factum, live ob connexionem facti est appellabilis, dum factum sæpe patitur instantiam. Lott. loc. cit. quemadmodum, ut idem n. 285. nec debitor repelli potest tanquam perjurus, qui non solvit statim temporibus, ut juravit; cum pro incurrendo perjurio non sufficiat non observantia, sed etiam exigatur dolus, ut Gratian. conf. 2. in fine l. 1. Unde jam etiam in hac materia solutionis pensionis mora solutionis semper est purgabilis. Lott. n. 284. sic ex æquitate tentum inquitens à Rota apud Verall. decis. 9. n. 2. p. 1. quæ erat pars altera quæriti.

2. Respondeo secundò : Dum agitur ad regressum non ob non solutam pensionem, sed quia petita fuit vel annullatio, vel reductio pensionis, contra quod conventum inter resignantem cum pensione, & clausula: non aliter, nec aliis, nec alio modo, & resignatarius sub hac conditione regressus ad beneficium resignatum. In primo casu, nempe, si petitur, pensionem annullari, & hinc regressus intentatus, requiritur declaratoria & canonicatoria regressus propter turbiditatem hujus actionis, & hinc à dicta sententia declaratoria appellare licet, non secus ac in casu declaratoriæ regressus ob non solutionem pensionis. Lott. loc. cit. n. 290. & 291. In secundo verò casu, nempe, si petita reductio pensionis, quia tunc factum, à quo pendet regressus, est liquidum ex ipsa confessione partis etiam ad effectum executionis, hinc opus non est aliâ declaratoriâ; nec ratione facti quasi illiquidum; quia ut dictum, illud est plus quam liquidum; nec ratione subjecti, quasi agatur de poena & incurfu illius, quia hic regressus non est propriè poena, sed conditio quadam, vel modus rei traditæ, Lott. n. 292. & 293. & consequenter non est locus appellationi. Addit tamen Lott. n. 295. credere se, etiam in hoc casu admittendam adhuc appellationem, si procederetur per viam hujusmodi declaratoriæ, quod qualiter contingere possit, *ibidem* declarat.

3. Porro pro declaratione præcedentium notandum: dum dicitur, quòd reservetur regressus in casu petite, vel tentatæ reductionis, id intelligitur de reductione indebita, & calumniosa, ad effectum evitandi solutionem, non autem de debita ex natura rei (v. g. dum supponitur expressus falsus valor) cum pensio non debeatur nisi ex fructibus; quia supposita reducibilitate ex natura rei, reductionem intentans tanquam agens ex natura rei, non dicitur contravenire suæ promissioni, & hic non est locus regressui. Lott. loc. cit. n. 269. & ex eo Ventrigl. cit. §. 2. n. 77. citantes Ruin. conf. 51. n. 15. vol. 1. Idem tenet Azor p. 2. l. 8. c. 9. q. 5. in fine ubi: quòd clausula illa: ut pensio ad minorem quantitatem reducti, aut tanquam irrita & inanis extinguatur: locum habeat, quando exceptio beneficiati, seu debentis pensionem, quâ petit, ut pensio ad minorem summam redigatur, aut tanquam irrita extingatur, est facti tantum, non juris. Item, dum regressus reservatus in casu, si resignatarius al-

leget nullitatem pensionis, seu diceret de illius nullitate, illud non intelligendum de nullitate orta ex defectu intentionis Papæ in reservando pensionem, seu si nullitas ipsa fuisset expressa Papæ, v. g. dum falsò narratum Papæ, pensionem non excedere medietatem fructuum (& in genere, dum exceptio nullitatis esset juris, non autem facti, v. g. dum pensio reservata in fructibus, & non in distributionibus, & exciperet seu contenderet debitor, nullam esse pensionem, quia constituta in fructibus, & beneficium non habet fructus, sed consistit in meris distributionibus, exceptio enim hac juris foret, cum pensio non solet in distributionibus imponi, Paris. & Azor mox citandi) si enim aperte doceretur de tali nullitate, nempe de hujusmodi excessu medietatis, elideretur actio ad regressum, sed intelligendum de aliis nullitatibus non expressis & quasi extrinsecis. Paris. l. 6. q. 3. n. 8. Lott. loc. cit. n. 274. Ventrigl. loc. cit. n. 78. Etiam autem in hoc casu non fit locus regressui, & resignans seu pensionarius repetere nequeat beneficium ratione regressus, poterit tamen agere, & repetere illud actione spoliæ, perinde ac si eo spoliatus esset, Paris. loc. cit. n. 9. Lott. n. 275. Azor p. 2. l. 8. c. 9. q. 4.

Quæstio 596. An resignatarius, seu debens pensionem stante commissione appellationis, seu ante finitam litem intentari regressus ob non solutam pensionem, possit panitere, offerendo solvere pensionem, & sic evadere penam regressus?

Respondeo affirmativè; Sententia enim declaratoria & canonicatoria regressus per appellationem suspenditur, & durante lite habetur, ac si non esset. Barbof. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 77. citans Sarnens. ad reg. de surrogand. q. 7. & Rotam in Placentin. Decanatus 15. Nov. 1595. Idem tenere videtur Lott. l. 1. q. 39. n. 156. in genere dicendo, quòd qualitercunque intenteretur actio, non aliter liberari titulari, quam solutione pecuniæ, in qua reservata pensio. Secus tamen est, quando dicta sententia declaratoria transisset in rem judicatam. Barb. loc. cit. Similiter lite hac pendente possit ipsum resignantem, seu pensionarium panitere, & renunciare regressui, tradit *ibidem* Barb. ex Gamb. de pot. leg. l. 6. sub n. 439. ac proinde, dum idem Gamb. loc. cit. à n. 483. tradit, intentato, & per sententiam declarato regressu extingui pensionem, & consequenter in eo casu per simplicem concordiam inter resignantem, seu pensionarium, & resignatarium, seu debitorem pensionis non posse pensionem reviviscere sine novo beneplacito Apostolico, id, inquam, intelligendum de concordia inter illos inita, postquam sententia illa declaratoria transisset in rem judicatam.

Quæstio 597. An, si reservata pensio v. g. centum aureorum cum regressu, & dein extincta ea fuerit de consensu Pensionarii quoad dimidiam partem, an ob non solutam illam dimidiam partem intret quoque regressus?

Respondeo, Affirmativè, seu pro illa parte pensionis non extinctæ, non solutæ locum habere posse regressum, quantum est de rigore juris. Paris. l. 6. q. 3. n. 33. & ex eo Azor p. 2. l. 8. c. 9. n. 4. in fine. hic resolutum restantes à Rota in Abulens. & Toleran. pens. quamvis addant, ab eadem Rota *ibidem* resolu-